XXXIII. évf. Cluj-Kolozsvár, 1923. November 11. szám.

Unitárius Közlöny

A VALLÁSOS ES ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

Főszerkesztő: Dr. BOROS GYÖRGY | Szerkesztő: PAP DOMOKOS

Előfizetési ár: Egész évre 20 L. Magyarországra: 26 L. Egyes szám ára 3 L. Akik a 20 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferencz-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapitói-díj 100 L. Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztároshoz küldendő Clujra (Kolozsvárra.)

Az én örömem mindnyájatoké.

A reménységnek Istene töltsön be titeket minden örömmel.
Rom. 15. 13.

Őszre fordult az idő és még sincsen vége minden örömnek és vigságnak. A nap alá hajolt más tájak felé, de sugarában még mindig küld nekünk fényt és meleget. A sárguló falevél aranyszinben mutatja, hogy benne még van élet és erő. De a barázda között sorban kibuvó rózsaszinü-zöld szálacskák ezerei már egyenesen bizonyitják, hogy az uj élet megkezdődött, mielőtt a régi elmult volna.

Ha az idős emberek lankadása bánatossá tesz nehány órára, a gyermekek és ifjak zaja fölébreszt egy örökkévalóságra. Nem állandó a bánat fellege, de állandó a nap sugara s a reménység áldása. Ha a felhő utjába áll olykoron, annál kedvesebb amikor ujra megjelenik és végezi azt a nagy munkát, amely halállal kezdődik, föltámadással folytatódik és örökké tart. Mikor a zöld vetést megpillantom az aranyszinü búzaszemet többé nem siratom, mert előttem már bizonyos a tavasz és a tavasz biztositja a kalászt érlelő nyarat.

Ez az isteni munka tökéletessége. Ez az én örömem forrása és az én örömem mindnyájatoké, ha él hitetek és nem lankad reménységetek.

És ha lankadni kezd a munkás hét erős küzdése miatt, közeledik az Urnapja; és szólni fog az Isten igéje először érctyelven, azután a ti ajakatokon, mint drága istendicséret, majd a jó pásztor szájából, mint boldogitó evangelium. Én tudom, hogy ez a boldogság nem marad el, én hiszem, hogy ő, akibe helyezzük minden reménységünket, visszahozza számunkra az öröm napját. Én látom az éj sötétségében is a nappal fényességét, mert én lelkemmel látok, mert az én lelkemet az égi fény örök világossággal tette gazdaggá. Ti lélekben testvéreim tanuljatok látni, tudjatok hinni és ne szünjetek reménykedni.

Az évi nagy találkozó.

— Beszámoló a D. F. Egylet 39-ik közgyüléséről. —

A régi szép időkből megmaradt még az az örömünk, hogy évenként egyszer, a Főtanácsi gyülések alkalmával kolozsvári Sionunkban összejöhetünk és a mi atyáink dolgaival foglalatoskodhatunk. Mennyi őszinte jóérzés virágzik ki ilyenkor szivünkből: egyházunk ügyei iránt való szeretetteljes érdeklődés, személyes barátságok, kedves emlékek derüje, távoleső, de rokonszivek találkozásának édes pillanatai.

Fájdalom, az utóbbi idők aggodalmat, elkeseredést is bőven zuditanak ránk. A Főtanács komoly tárgyalásai mostanság legtöbbnyire arra irányulnak, hogy miként védjük meg egyházunk hajóját szélvészek gonosz mérgétől és az alattomos zátonyok veszedelmeitől. Ám a kedvetlenség és aggodalom óráiban jólesik egymás arcába tekintenünk: ilyenkor uj erőt és uj elszánást meritünk a közös fájdalomból!

Összetartás, együttérzés: ez a mi menekvésünk ezekben a nehéz időkben. Dolgozni az összetartásért: ez ma nemcsak a legsulyosabb kötelesség, de a legszebb hivatás is.

A Dávid Ferenc-Egylet erre a legszebb hivatásra, erre a legsulyosabb kötelességre vállalkozott. Az idei közgyülés is, az egész unitárius világ összefogásának, szervezésének égető szükségéről tett tanuságot. Örömmel állapitottuk meg, mennyire megnövekedett a készség és buzgóság egyletünk ügyei iránt, milyen sokoldalu érdeklődés kiséri figyelemmel egyleti életünk minden mozzanatát. Azt a reménységet meritjük ebből az érdeklődésből, hogy a kidöntött fák helyett ujak fognak fölsarjazni, melyeknek gyökerei a szivekbe fogóznak és a megmaradásnak drága eledelét fogják teremni számunkra.

*

A Dávid Ferenc-Egylet közgyülését november hó 3-án délután tartotta meg. Ez alkalommal a kollégium diszterme zsufolásig megtelt a vidékről besereglett és a központból összegyült közönséggel.

Br. P. Horváth Kálmán megnyitó beszéde.

Tisztelt hölgyeim és uraim!

Betegségem, — hosszas és fájdalmas idők eltelte után, melyek megakadályoztak az elnöki szék elfoglalásában — üdvözlöm Önöket.

A sors, mely az emberek tetteit első sorban irányitja — kelletlen, komor képét fordítja felénk, — de ez ne csüggesszen el, álljunk munkába bizalommal, szeretettel és a kötelesség azon tudatával, mely törekvéseink sikerét biztositja, hogy mi az erkölcsi és vallásos élet gyarapitására törekszünk, minden politika kizárásával; azt hagyjuk azokra, kiket illet. Ez nem azt jelenti, hogy mi teljesen érzéketlenek vagyunk és lehetünk fajunk, a magyar faj mostani ádáz életküzdelmében, mikor az lépten-nyomon, semmivel sem indokolt és elkeseritő támadásoknak van kitéve, azok részéről, kik minden tetteinkben a rossz, ellenséges indulatot vélik látni, pedig az csak a szegény, tehetetlen, legyengült ember védekezése, ki a még kezén levő szerény vagyonkáját megmenteni törekszik, másfelől, ha tapasztaljuk, hogy valamely hasznos, országos épitő munka csak azért nem talál támogatásra, mert magyar fő gondolta, vagy magyar kéz dolgozta fel.

Ezen kóros állapoton segitenünk kell!

Közelitsünk egymáshoz a szeretet és a kölcsönös bizalom jegyében, mert csak igy állapithatjuk és erősithetjük meg, minden, ez ország területén századok óta békében és testvéri szeretetben együttélő nemzetek között, a faj- és vallásküIömbség dacára, a szeretet és kölcsönös megértés alapján, a szükséges lelki és társadalmi békét. Ugy legyen!

A közönség a megnyitó beszéd után zajos ünneplésben részesitette ősz elnökét.

A jövőért.

Pap Domokos főtitkár általánosságban vázolja a lefolyt év történetét. A részletekre nézve az Unitárius Közlönyre utal, mely tüzetesen közli az egyleti élet krónikáját.

— Mostani közgyülésünkön a *jövőt* akarjuk épiteni — szólt a titkári jelentés. Egyletünk fejlődésének mai állapotában bizonyos kérdéseket nyilvánosan és közös megbeszéléssel tisztáznunk kell és az eredményeket a központi vezetésben és a köri meg egyházközségi munkában fölhasználnunk.

— Az ügyrendet, amelynek hivatása lesz az egyetemes érdekü célokat kitüzni: alapvonásaiban elkészitettük. Vannak azonban kérdések, amelyekre nézve gyakorlati emberek véleményét szeretnők hallani. Ezeket a kérdéseket már fel is adtuk egyes tagtársainknak s e gyülésünket éppen arra szántuk, hogy a feleleteket meghallgassuk s ha arra szükség lesz: megvitassuk. Azt reméljük, hogy ezen az uton a gondolatok nemcsak tisztázódni, de rögződni is fognak a hallgatóság lelkében.

A nők járjanak elől jó példával!

A *Nőkszövetségének* a munkássága mind szélesebb köröket ölel föl. Ezen a réven sok erkölcsi haszon igérkezik egyházi életünk számára, rajta kell hát lennünk, hogy a szervezkedés általánossá váljék. A kolozsvári központ példáját *dr. Boros Györgyné* lelkes ügyvezető-alelnök a következő ismertetésben tárta a közgyülés elé:

Tisztelt Közgyülés!

Miután az idő rövidsége miatt nem tehetünk terjedelmes titkári jelentést, igy én fogok egy pár szót szólani a Nők Szövetségének ez idei müködéséről. Örömmel jelenthetem, hogy élünk és dolgozunk szeretettel, kitartással, mindnyájan egy szivvel, lélekkel. Minden hónap első csütörtökjén választmányi gyülést tartunk. Főcélunkat, a vallásos élet ápolását soha egy percig sem tévesztjük szem elől. A templomot kora tavasztól késő őszig minden vasárnap virággal diszitjük. A templom látogatását ugy jó példával, mint figyelmeztetéssel igyekszünk élénkebbé tenni, (amire bizony sajnos a mostani nehéz viszonyok között nagy szükség van). A mult évben ugy, mint ebben is szándékszunk minden hónapban egy kötőkének nevezett összejövetelt tartani. Ezeknek a fő célja, melyet sikerült is elérnünk az, hogy jobban megismerjük és megszeressük egymást. Kézimunka, társalgás és mulattatásul egy kis tartalmas zene és énekszám mellett gyorsan és kellemesen eltelik a délután. Melegen ajánlhatom vidéki egyleteink figyelmébe. Közelebbről egyik régi óhajtásunk is sikerült, amennyiben megalakitottuk az unitárius nők énekkarát. Ebben fiatal asszonyaink és lányaink, akik egy kis hangot éreztek a torkukban, mindnyájan örömmel vettek részt. A betanitás és vezénylés nehéz munkájáért, melyet Ütő Lajos tanár sokféle elfoglaltsága mellett is készséggel végzett, ez uton mondunk hálás köszönetet. Különben ma a D. F. E. közgyülésén és holnap a templomozás alkalmával be is fogunk mutatkozni kedves vendégeinknek. Jelenthetem és pedig némi büszkeséggel, hogy a D. F. Egyletnek, melynek kebelében megalakultunk nem csak segitőtársa, hanem nélkülözhetetlen kiegészitő része lettünk. Vannak olyan dolgok, melyeket nálunk nélkül meg sem tudna csinálni. Ilyenek a jótékonycélu estélyek, melyeknek rendezését mondhatni legnagyobb részben mi vállaltunk magunkra. Még csak egy pár szót jövő terveinkről, melyhez mindnyájuk szives segitségét és támogatását kell kérnem. Szeretnők meglátogatni és vigasztalni a beteg és munkaképtelen hitsorsosainkat. Szeretnénk alkalmazást vagy munkát szerezni azoknak, akik erre rávannak szorulva. Szeretnénk segiteni a szükölködőkön és szegényeken. Szeretnénk örömet szerezni a szegény gyermekeknek karácsonykor vagy vizsgák alkalmával. És főképen szeretnők figyelemmel kisérni a hadiárvák sorsát és segiteni rajtuk ahol lehetséges. De nem tudni hol és hogyan találjuk meg őket. Ezért kérem az érdeklődőket sziveskedjenek tudósitani minket, főtitkárunkat Ürmösi Károlynét vagy engemet az egyes esetekről és személyekről, akik segitségre szorulnak. Pár ajánló sort

kérünk a paptól pl. ha valaki más vidékről idejön, hogy mi állást vagy munkát kereshessünk neki. Sajnos egyelőre inkább csak erkölcsi támogatást tudunk nyujtani. Azért csekély tehetségünkhöz mérten már eddig is anyagilag is segitettünk olyan esetekben, ahol igazán szükségét láttuk. Hogy mennyi nehézséggel küzdünk ezen a téren legyen szabad csak egy esetet felemlitenem: Mult évben két tagtársunk elment, hogy felkeresse és meglátogassa a kórházban fekvő unitárius betegeket. De be sem engedték őket, mert az intézőség azt mondotta, hogy nem engedhetik meg az egyes felekezeteknek, hogy látogassák betegeiket. Mig ha valakinek a tudósitására tudnók névszerint, hogy kit kell keressünk, nem lennénk ily könnyü elutasitásnak kitéve. Azért tehát ujból is kérem a szives segitségüket. Ezzel be is fejeztem és kérem bocsássanak meg, hogy pár szónak tervezett jelentésem kissé hosszabb lett.

Az Egylet tagozatai.

A Dávid Ferenc-Egylet utóbbi két évének legfontosabb eredménye, hogy a szervezés az egyes *egyházközségekre* is kiterjed. Az ügyrendnek egyik igen fontos feladata, hogy az egyházközségi egyleteknek egymás közötti kapcsolatait, valamint az *egyházkört* fiókegyletekben való összefogását szabályozza. Ez ügy tárgyalására a központi elnökség *Ürmösi* József lelkészt kérte föl, aki előadásában sok értékes tanácsot adott a szervezők számára. Az egyházközségi és köri fiókegyletek munkaköréről a következőket jegyzi meg:

— Az élő tevékenységben müködő falusi D. F. E.-ek csoportosulhatnak a közelfekvő kisebb falvakban — mint az a két Homoród vize mellett évek óta gyakorlatban van — sorozatos müsoros esték tartására. Igy ha minden község egyháztársadalmi életében jelentős tényezővé válik a D. F. E., akkor lehet az egyházkör területén évenként egy-két nagyobbszabásu, több szomszéd falu népét összecsoportositó D. F. E.-i népünnepélyt tartani. De nyári időben és vasárnap délután. Hétköznap hiába tartjuk, mert a nép nem vesz részt, már pedig nekünk nem a mi gyönyörködtetésünkre, hanem falusi népünk lelki táplálkatására kell hogy a D. F. E.-i ünnepélyeket tartsuk. Ez ünnepélyek programmja is olyan legyen, — különösen a mai időben — hogy egyházi beszéd, szavalatok, előadás mind az unitárius vallásos öntudat felébresztésére, ébrentartására szolgáljanak.

Ennek a szervezkedésnek két hatalmas, a mostaninál hatalmasabb támogatója lehet egyfelől az *Unitárius Közlönynek* a téli 4—5 hónapban népiesebb tartalommal való megjelentetése, másfelől az Unitárius Naptárnak a D. F. Egylet által való kiadása. Nincs időm ez utóbbinak részletes méltatására és kifejtésére. De a ki tudja és ismeri azt a körülményt, hogy a *kalendárium* milyen fontos és sok helyen egyedüli olvasó tényező, akkor a naptár egyesületi kiadását pártfogolni fogja. Többszörös haszon származnék pld. az Unitárius Naptár is népszerübb és elterjedtebb, ismertebb és az az unitárius szellemü tartalom, mely abból áradna, termékenyitő és épitő lenne. Ilyenformán képzelem főbb vázlatban a szervezkedést

A Dávid Ferenc-Egyletek a helyes egyházpolitika szolgálatában.

A következő kérdés az volt: mi módon segithetnének az *egyházköri* egyletek az ő nagyobb szellemi tőkéjükkel az egyházközségi egyleteknek. E kérdésről *Ajtay* János lelkész mondotta el véleményét. Elengedhetetlen feladatnak tartja, hogy az egyházköri központok a legsürübb érintkezést tartsák tönn az egyházközségi egyletekkel, azoknak összejövetelein felolvasásokkal, zene- és énekszámokkal szerepeljenek. (Közbevetve örömmel jegyezzük meg, hogy a *keresztúri* körben a tanári kar lelkes közremüködéssel akarja gazdagitani a köri egyházközségek programmjait.) Ajtay előadó roppant fontos szerepre hivja fel a köri egyleteket: rájuk kivánja bizni a szülőföldjükről elszakadt unitárius hivek tervszerü telepitését. Az elnökség részéről kérést intéztünk hozzája, hogy az unitárius település helyes irányitásáról, mint városi eklézsiáink népességének biztositásáról lapunkba cikket irjon. Azt reméljük, hogy a D. F. E. ezen a réven az egyházpolitika egyik legfontosabb eszközévé válhatik.

Az ifjuság megnyilatkozása.

A közgyülés további folyaman szóhoz jutott az ifjuság is. *Lőrinczy* Dénes ifju lelkész, aki a nyáron tért vissza Angliából, nagyértékü felolvasást tartott, amelynek első részében az angol és magyar unitáriusok érintkezését vázolta angolországi kutatásai alapján. A felolvasás ezen részének érdekességét növelte, hogy a külföldi hittestvérekkel való érintkezés kezdetének ez évben van százéves fordulója. Lőrinczy továbbá nagyon tanulságos képet nyujtott az angol hitélet szépségéről és őszinte mélységéről. Hisszük, hogy mostani állomásának helyén, a népes és lelkes *lupényi* egyházközségben alkalma lesz gazdag tapasztalatait egyházunk javára forditani és reméljük, hogy lapunk értékes munkatársat fog nyerni benne.

A Dávid Ferenc-Egylet ifjuságí köre közelebbről ujra alakult. Az ifjuság céljait Szentiványi Sándor papnövendék a következő költői szárnyalásu beszéddel ismertette:

Tisztelt Közgyülés!

Hosszu évek teltek már el azóta, hogy az emberiség virága, az ifjuság elvesztette a lelkét. Egy nagy háboru szenvedései, küzködése, aztán egy borzasztó összeomlás, melyben ugy látszott mármár, hogy minden elveszett — ezek tették, hogy lélekvesztett, céltalan létü legyen az ifjuság. — De jött az uj élet, jött a béke. A háboru irtózatából felszabadult ifjuság eszmélni kezdett. Lassan és tétovázva bár, de megindult, hogy megkeresse a lelkét. Egyesületekké alakultak, klubokat alakitottak, hogy ugy segitsék egymást. Aztán amint mind jobban kezdték visszanyerni a régi lelkeiket, élet gyuladt a szivükbe és célokra szegződött a szemük. Gyönyörü álmok tárultak fel és ők gondolkodtak, hogy azokat valóra váltsák. Gyönyörü álmok, amelyek kis magból, semmiségekből keletkeztek, de magukba hordták egy nagyszerü jövő igéreteit. És az egyesületek

szaporodtak, Amerikában, Angliában, minden országában ennek a világnak, minden nemzet és minden vallás szervezkedett — csak mi nem. Csak mi hallgattunk sokáig, mi egy Istent valló székely-magyarok. Ugy látszott már, hogy betelt az idők teljessége, melyben elpusztulnunk rendeltetett és mi velünk fog veszni az a kis sereg is, amelyhez mi tartozunk. Mert jaj annak a népnek, jaj annak a vallásnak, százszor is megérett az a pusztulásra, amelynek az ifjai lélek nélkül valók!

De ha sokáig is hallgattunk, végre mégis megébredt a mi ifjuságunk is. Egy életrebbenéssel tudtára adta azoknak, akik vigyáztak rá, hogy élni akar. Kevesen bár, de összeálltunk, hogy uj tüzet gyüjtsünk csüggeteg lelkeinkbe. Aztán szétnéztünk, hogy hová közeledjünk, hol kérjünk segitséget életre kelő munkánkhoz?

Igy jöttünk önökhöz, a D. F. Egylethez. Ahoz az egylethez, amely csaknem negyven éve munkál kitartóan, hogy fölsegitse a pórbafáradt lelkeket és uj hitet gyujtson belé!

Ide jöttünk önökhöz, hogy segitsenek nekünk.

Eddig rosz utakon jártunk, tévelyegtünk és kisérleteztünk. Nagy tanácstalanságunkban nyomába szegődtünk minden kiáltó szónak. Hazátlanok voltunk és soviniszták, istentelenek és bigottak ugyanakkor. Megfogott egy percre a Leninék tana és esküdtünk Garamira. Célkeresésünkben megcsapott a nyugati szellő és mi éktelen modernségünkben megátkoztunk mindent, ami a multé. A másik perc aztán már a földreborulás és a megbánás perce volt, melyben bocsánatot kértünk apáink szentelte, drága multjainktól. — És mind e szörnyü végletek között ürességet éreztünk magunkban. Sehol sem találtuk meg a lelkeinket. Jme most ide jöttünk önök elé, adják hát vissza önök a régi lelkeinket! Azt a lelket, mely hajdan Dávid Ferencben lobogott, azt a lelket, mely mártirokat adott hitünknek, népünknek, azt a lelket, amely még megváltani képes ezt a porbanjáró, csak aljasságokban nagyszerü, szerencsétlen időt.

Egyet már mi is megtaláltunk a régi lelkeinkből. A hitet, hogy jöhet egy jobb kor . . . A keblünk már dagad a tennivágyástól és az arcunkon pir ül a lelkesedés hevében. Hisszük, hogy lehet még szebb ez a világ és boldogabb a jövő. Hisszük, hogy kitartó munkával elérhetjük azt és hisszük, hogy ez a munka mireánk vár fiatalokra. Hisszük, hogy nem mult el oknélkül a Dávid Ferenc álma, hogy négyszáz év sem tudta semmivé tenni és hogy egy eljövendő század még diadalmasabban, még ragyogóbban fogja azt valóra váltani, az egy Istenség gyönyörü eszméjét. Kezet akarunk szoritani minden unitárius ifjuval és azt akarjuk, hogy ebben a kézszoritásban megértse egymást a tanuló és a földnek fia, a szellemi munkás és a földmivelő. S még többet is akarunk. Átakarjuk küldeni testvéri sorainkat országhatárokon, tengereken, hogy minden nyelv és minden remzettel megtaláljuk a bátoritó, segitő kapcsolatot.

Ma még kevesen vagyunk, kicsiny a számunk és kicsiny az erőnk. De tudjuk, hogy nem vagyunk egyedül. Tudjuk, hogy várnak

a mi szavunkra tengeren innen és tengeren tul. Tudjuk, hogy várnak reánk. Talán ebben a pillanatban sok ezernyi szem fordul mifelénk, messze kelet felé, keresve, várva, hogy mikor szólal meg innen is az uj testvéri szó. Mi hát nem habozunk, erővel és bizalommal megindulunk. Ma még gyengék vagyunk, de holnapra talán megerősödünk. Holnap kitárjuk a karjainkat és belekiáltjuk a várakozó világba: Testvérek im hol vagyunk! S hisszük, tudjuk, hogy lázbagyul erre a kiáltásra ezernyi ifju arc, felénk tárja keblét millió ifju lélek és mi kezet-kézbe fogva megindulunk előre, az igazságért.

De ma még csak a lelkünket keressük, azt a lelket, mely erőt fog adni erre a fenséges harcra. Ma még csak a lelkünket keressük. Ebben kérjük mi a Dávid Ferenc-Egyletnek, önöknek mindannyiuknak a segitségét.

Az Unitárius Közlöny fölvatásáról.

A nyilvánosság elé vittük az *Unitárius Közlöny* ügyét is; hadd halljuk az olvasók kifogásait és a meginduló elevenebb munkásságba ezt az eszközünket is eredményesen kapcsolhassuk bele.

Kovács Lajos lelkész, az ügynek fölkért előadója a következőket mondotta:

— Hogyan lehetne az Unitárius Közlönyt népünk állandó olvasmányává tenni? Fontos kérdés, mellyel okvetlenül foglalkozni kell. Részét alkotja annak a nagy s mindinkább előtérbe nyomuló egyetemes kérdésnek, hogy miként kellene népünket ugy nevelni, hogy minden egyes az egyetemes egyház fenntartó elemének érezze magát?

Ezt a kérdést, legalább én ugy látom, még nem tartjuk olyan fontosnak, hogy kellő erővel célul tüzzük magunk elé. Pedig a mostani idő eléggé mutatja, hogy van-e e kérdésnek életbevágó fontossága vagy nincs.

De nem akarok itt ezzel bővebben foglalkozni. Itt csak annak a meggyőződésnek akarok kifejezést adni, hogy egész népünk lelkében ezer próba s megannyi sikertelenség ellenére is igyekeznünk kell a vallásos érzést mélyebbé tenni s az unitárius vallás és unitárius egyház értékét minden unitárius emberben nevelni.

Ezt a célt szolgálta eddig is sok jóakarattal és törekvéssel az Unitárius Közlöny. Olyan fontos missziót teljesitett az unitárizmus érdekében, melynek jótékony hatását alig lehetne számokkal kifejezni. A belmisszió során ma is ugyszólva az egyetlen orgánum a nép között az unitárizmus szolgálatában. Sajnos, hogy fontos szerepe mellett is aránylag kevés előfizetője és rendes olvasója volt és van egyházunkban.

De minél szomorubb az idő; minél inkább érezzük, hogy népünk lelkére szüksége van egyházunknak, mig viszont népünk is valláserkölcsi és kulturális tekintetben első sorban egyházunktól várhat és kell várjon valamit, annál többet kell gondolkoznunk afelett, miként ébreszthetjük fel a kedvet és érdeklődést e lap iránt s miként terjeszthetjük ezt a nép között.

Az Unitárius Közlöny a D. F. Egylet orgánuma s igy önként kinálkozik a terjesztési mód a D. F. E. utján.

Ennek a feltétele azonban az, hogy az egyletet kell minél jobban és minél szélesebb alapon megszervezni. Legnagyobb fontosságu az egyházközségi megszervezés, mellyel kapcsolatban a belmissziói munka leghatékonyabban gyakorolható. Ha az egylet és annak munkássága iránt az érdeklődés fel van ébresztve, könnyebb a kedvet is felébreszteni a lap olvasására. Ne arra törekedjünk, hogy a hivek előtt a hiányokat keressük, a nem tetsző vagy nem kielégitő cikkeket birálgassuk, hanem igyekezzünk meglátni benne a jót, a célt, melyet szolgál s csináljunk hangulatot mellette.

Ajánlja, hogy a szerkesztőség szervezzen egy mindig készenálló irói kört a Közlöny számára. Időnként adjon egy-egy képet is, vázolja a világ eseményeit. Forditson nagy figyelmet a szépirodalmi közleményekre.

Egy fontos évforduló küszöbén.

Az elhangzott inditványok és ismertetések kapcsán dr. *Boros* György ügyvezető alelnök összefoglalta a D. F. Egylet legközelebbi teendőit. A nyáron tartott püspöki vizsgálat tapasztalatai alapjain szivbemarkoló szavakkal hangoztatta az unitárius tevékeny közszellem megteremtésének szükségét és a szervezkedés támogatására hivta föl a hallgatóságot.

Ezekután püspök ur tartott megható visszaemlékezést a Dávid Ferencz Egylet megalakulásáról, amelynek munkáját annakidején dr. Boros György végezte el, mig magának Dávid Ferencnek dicső alakját maga püspök ur emelte ki az évszázadok feledékenységéből. Jövő évben negyven éve lesz az első alakuló gyülés megtartásának. Püspök ur felszólitja az egylet vezetőségét, hogy a fontos jubileum előkészitésére tegyen meg mindent. Reményét fejezi ki, hogy a jövő évi közgyülésünk a negyvenéves forduló ünnepi fényében fog lefolyni.

Uj erők az Egylet szolgálatában.

Az Egylet megnövekedett munkája uj erők bevonását tette szükségessé. Sikerült a főtitkári állásra dr. Varga Béla teológiai tanárt megnyernünk, mig a titkári teendők elvégzésére Patakfalvi Zsigmond tanitót választottuk meg.

Idei közgyülésünk — amint beszámolónk mutatja — lelkes hangulatban folyt le. Vajha jövőben, a negyvenéves évfordulón, minden eddiginél eredményesebb munkásságról számolhatnánk be!

LEÁNYAINKNAK, ASSZONYAINKNAK LEGSZEBB AJÁNDÉK

SZIVEMET HOZZÁD EMELEM..

NŐI IMÁDSÁGOS KÖNYV. o IRTA: DR. BOROS GYÖRGY.

KAPHATÓ: LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN KOLOZSVÁRT.

TŰZHELY MELLETT.

A temető üzení . . .

Abban a rettenetes küzdelemben, melyet életnek nevezünk, néha oly pillanatok vannak, melyek egész más világot mutatnak be, mint a minőben élünk. A sors csapásaiban, a jövő reménytelenségeiben, lemondásunkban, kétségbeejtő helyzeteinkben a jövő bizonytalanságainak szinpadáról egy-egy pillanatra felgördül egy-egy függöny, vagy a függönynek egy-egy részlete s ugy érezzük magunkat, mintha mi is láttunk volna egy darabot a megnyilatkozott egészből, az isteni kijelentésből.

Egy ilyen történetet beszélek el az alábbiakban.

— Egy nyári forró délután igen sok olyan dologgal találkoztam, ami az ember lelkét megszokta keseriteni. Mikor eljött az estve, a nyugalomnak ideje, nem mertem lefeküdni, mert attól tartottam, hogy a napi fájó tapasztalatok után ugy sem fogok tudni aludni. Elindulok tehát hazulról. Hová menjek? Elmegyek ki a mezőre, ott a természet magával ragadó, csodálatos varázsa meggyógyitja a sebeket, amiket emberi gyarlóság okozott. Sokáig jártam ott a holdas éjben, ugy hogy elfáradtam. Hazajövet a temetőn, templom mellett vezetett el utam. Valahogy ugy jött, hogy üljek le megpihenni a sirhantok közé. Ott megnyugvást fogok találni. Le is ültem, majd két sirhant között hanyatt feküdtem és szemléltem a holdas éjben a bámulatos sok csillagvilágot.

— Vajjon van-e ott fenn élet, szenvedés, törődés, bukás és a jövő miatt való töprengés? — gondolám magamban.

— Vajjon ott fenn törődnek-e mi velünk? — adok fel magamnak olyan kérdést, amelyre nem is várok senkitől feleletet.

Majd tovább és tovább sok-sok kérdést adok fel magamnak: mi lesz egyházunkkal, mi lesz mi velünk, az anyaországtól elszakadt szegény magyarokkal? Megfogunk-e élni, fönn fogunk-e maradni? Vagy pedig csak hirünk, nevünk marad meg? Azt fogja-e mondani majd a késő kor krónikása: volt egyszer egy nép, a székely nép, amely több mint ezeresztendő vérzivatarja között fönn tudott maradni az élet küzdelmében, de az utódok gyengék, hitnélküliek, gyávák és tunyák voltak, őseik erényeivel, önmaguk és jövőjük biztositásával nem törődtek s ezért nyomtalanul eltüntek az élet szinpadáról??...

Amint ezeket a gondolatokat, kérdéseket feltettem, szokatlanul mély fájdalom nyilallik át szivemen. Nem tudok rá felelni. A fájdalom csaknem önkivületi állapotba taszit...

— Feleljetek hát ti — teszem fel a kérdést egész lelkemből — akik ott a sirhant alatt vagytok!...

Alig hangzott el a szó ajkamról, csodás látomást látok. Mindenik sirból egy-egy szellem lép ki könnyedén, lengén, mintha csak a domborodó hantok lehelletei volnának. Egész nagy sereg veszen körül engem, sokkal nagyobb, mint mikor az élő egyháztagok együtt vannak. A halottak többen vannak, mint az élők . . .

— Kérdezte! és mi felelünk, — mondja egy szellem, aki éppen a Hajós Mihály pap sirjáról szállott föl.

— Sok mindent nem szeretünk, ami a földön van. A templomok igen sokszor üresek, a korcsmák pedig mindig telve vannak.

— Nem szeretnek az emberek egymásnak segiteni — folytatja a másik pap, Goró István szelleme — pedig én mindig arra tanitottam az embereket, hogy egymáson segitsenek. Magam is egy égő ház oltásakor kaptam a halálos betegséget.

— Nincsen összetartás az emberek között — mondja egyik hősi halott szelleme. Hiába véreztünk el, elfelednek minket, elfelednek mindent, ami magyar erény, magyar érték. Nem gondoskodnak a hadi árvákról, üres, sőt léha szivüek az emberek, ha az önfeláldozásról van szó. Az ilyen népért és gondolkozásért nem volt érdemes fiatal életünket feláldozni, de százszorta jobb halottnak lenni, mint léha, önző, komolytalan élők közt lenni.

— Nem tudnak most igazán áldozni az emberek, mint az én időmben, — mondja egyik gondnok, aki alatt a templomot épitették.

— Mégis csak valami jó is van most is, — mondja egy másik gondnok szelleme. — Lám harangot vett az eklézsia népe s ami fő, szivesen adták össze érte a pénzt.

Erre a szellemhad összenéz és mintha egy lény volna a nagy sokaság, megnyugodva, kiengesztelődve mondja az egész : Szép, szép, szép.

Goró szelleme hozzá teszi : Csak ezután sem kell csüggedni.

Az elismerés a harangvásárért oly barátságosan volt mondva, hogy előbbi dermedtségemből egészen megjuhászódtam. Ugy éreztem magam, mintha barátok, édes testvérek között lennék. Ez fölbátoritott arra, hogy megismételjem a föltett kérdést: Mondjátok meg ti szellemek! mi lesz a mi jövőnk? Feleljetek a kérdésre, amit már fölvetettem?!

Erre is Goró felelt:

— Élni fogtok, élnetek kell. De tudd meg s ezt mondd meg minden unitáriusnak és minden magyarnak : hit, buzgóság, áldozat, a mult hagyományainak megbecsülése az, ami a magyarnak s unitáriusnak az életet, a jövőt biztositja. Tartsatok össze, szeressétek, segitsétek egymást. Templomaitok, iskoláitok legyen a legféltettebb kincsetek, mert ezek a társadalomnak a lelkei, ha az nincs, a társadalom is csak hulla lesz, mint a test lélek nélkül . . .

Ezzel a nagy sereg eltünt, én egyedül maradtam a temetőben a sirhantok között, a sirkövek mellett. A hold éppen lemenőben volt, a temetőn kivül levő domb nagy árnyékot vetett a templom oldalára. Én magamba mélyedve haza felé indultam s erősen elhatároztam, hogy megirom amit láttam, amit a temető üzent.

Unitáriusok! Magyarok! Halljátok és értsétek meg a nagy üzenetet: Jövőnk, fönnmaradásunk kérdése az iskola és templom kérdése. Ha ezekért áldozni tudtok, a jövő — a mienk, a győzelem biztos.

Benczédi Pál.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

A királynál. Főtanácsunk számba vette iskoláink sokféle bántását, miután a kormánytól csak igéreteket kapott, de orvoslást nem, elhatározta, hogy a király Őfelségéhez folyamodik. A folyamodás személyes átnyujtására megbizást kapott dr. Boros György főjegyző és dr. Ferencz József egyh. tanácsos aa. Leutaztak Bukarestbe, ahol a főjegyző kihallgatást kért és meg is nyerte november 9-re. Pénteken d. e. fél 11 órakor jelentek meg Őfelségénél. Főjegyző aa angol nyelven a következő beszéd kiséretében nyujtotta be:

Királyi Felség!

Az Unitárius Egyház nevében bátorkodunk őszinte hódolatunkat fejezni ki királyi Felséged előtt. Az unitárius Egyház büszke a történelmére. Évszázadokon át a szabadság és a kultura fáklyáját lobogtattuk Erdélyben. Ezt a munkát szándékozunk folytatni az Egyházban és iskoláinkban a békeszerződésekben biztositott törvényes jogainknál fogva a mi népünk és mindazok számára, akik hozzánk folyamodnak. A mi evangéliumunk a szeretet evangéliuma a Jézus Krisztus szellemében. Mi a legjobb viszonyban éltünk Erdélyben minden nemzettel. Több román polgár, akik most az országban vezető szerepet visznek, a mi iskolánkban tanult. Miután a kormánynak némely rendeletei akadályt gördítettek egyházunk elébe, kénytelenek vagyunk ügyünket királyi Felséged elébe terjeszteni, hogy vizsgálná meg és biztositsa iskoláink szabadságát. Ebben a reményben legyen szabad átnyujtanunk alázatos kérésünket. Kérjük Istent, áldja meg Felségedet hosszu élettel, országát békével és boldogsággal, hogy sokáig uralkodhassék felettünk Isten dicsőségére.

Őfelsége igen kegyesen fogadta a küldöttséget. Hosszasan fejtegette a Felség az uj helyzetbe jutott polgárok, egyházak és iskolák iránti érdeklődését és tájékozottságát. Nagy jóindulattal igyekezett megnyugtatni, hogy békességet és megelégedést kiván biztositni s ezért a kérvényt figyelembe veszi és megvizsgáltatja. Reméljük a legjobbat, mert előbb-utóbb a jog, törvény és igazság fog diadalmaskodni.

A Főtanács gyülése november 4 és 5 napjain rendkivüli nagy érdeklődés mellett folyt le. Egyetértés, jó indulat és szeretet mutatkozott minden tanácskozásban. A nehéz idő próbára teszi a türelmet és kitermeli a bölcs megfontolást. A megjelentek között igen szép számmal voltak olyanok is, akik még nem tagjai. 128 unitárius férfi egyetértő munkája dolgozik minden reménységre.

Egyházi titkárt választott a Főtanács dr. Mikó Lőrinc személyében. Kipróbált erő és olyan egyházias érzés tulajdonosa, akitől bizalommal várhatjuk egyházunk ügyei pontos és lelkiismeretes végzését. Az ő munkája sikerét az egyházközségek, iskolák és az egyházkörök felelős vezetőinek lelkiismeretes munkateljesitése fogja biztositni. Örömmel üdvözöljük.

Uj teológiai tanár. Az Egyházi Főtanács november 5-én tartott gyülésében majdnem egy akarattal megválasztotta Teológiai Akadémiánk tanárának dr. *Varga Béla* v. egyetemi magántanárt, aki mint rendes tanár több éve müködik kolozsvári főgimnáziumunkban. A jeles filozófus már jó névnek örvend széles körben és nagy bizalommal tekintünk elébe teológiai működésének. Szivélyesen üdvözöljük.

Uj egyháztanácsosok lettek a Főtanácson: Geréb Zsigmond, Kovács Imre lelkészek, dr. Gelei József, dr. Fekete Gyula, dr. Gáspár János, Biás István, dr. Borbély Ferenc, Raffai András, dr. Veress András, dr. Mikó Gábor, dr. Mikó Ferenc, Nagy Kálmán, Bartha Miklós, Szentkirályi Gusztáv, Pap Dénes, Perédi György, dr. Barabássy Albert, Kuti Károly, Varga Sándor, Bedőházy Gábor, Botár János, Kénosi István, Ormai Kálmán, Csegezi Márton, Vaska Dezső, Kelemen Jenő.

Választások a Főtanácsban. A jogügyi bizottság elnöke lett dr. Váradi Aurél, fegyelmi birák: dr. Váradi Aurél, dr. Abrudbányay Géza, a másodfoku közig. bíróság tagjai: dr. Abrudbányay Ede, dr. Gál Kelemen.

Magyarországi testvéreink munkássága épp ugy érdekel, mintha a mienk volna. A mult évben megindították Unitárius Értesitőjüket. Ebben havonkint elmondják amit csináltak és amit terveznek. A Dávid Ferencz Egylet lobogóját Perczelné, Józan és lelkes társaik fenn lobogtatják. Most nagy örömben vannak, mert angol és amerikai hitrokonaink segitségével unitárius otthon számára egy hatalmas épületet vásároltak, melyben diákinternátus, imaház és iroda fog lenni. Dr. Csiki Gábor van megbizva az otthon ügyei lebonyolitásával. Jó hirképpen vegye mindenki.

A Dávid Ferenc E. ifjuségi köre Kolozsvárt ujra szervezés alatt van. Teológus ifjaink élén Szentiványi Sándor IV. éves, aki már jó nevet szerzett irodalmi téren is, kezébe vette a szervezés munkáját. A D. F. E. választmánya reméli, hogy kolozsvári ifjaink majd a községek ifjuságát is magok után fogják vonzani. Az ifjuság valláserkölcsi ujranevelésére igen nagy szükség van. A mi iskolai ifjuságunktól igen sokat várunk és remélünk.

A homoródjánosfalvi unitárius Nőegylet az elmult télen is müködését tovább folytatta. A téli vasárnapestéli összejövetelek annyira látogatottak voltak, hogy a nyári vasárnap délutánokon is tovább folytattuk. A Nőegylet tagjai önként elhatározták, hogy a tagsági dijat minden évben megfizetik. Közadakozásból karácsonyfát

állitottunk a gyrmekek részére; ez alkalommal a Nőegylet céljaira kitett persely 110 leu önkéntes adományt juttatott pénztárunknak. A nyár folyamán rendezett majálisnak tiszta jövedelme 825 leu, mely összeget igyekszünk okszerüen felhasználni. Istennek segitségét kérem munkánkra. *Sigmond Józsefné* nőegyleti elnök.

Kérelem. A székelykereszturi unitárius egyházkörben az esperesi állás megüresedvén, tanár, pap, tanitó és világi afiai feltünő sokan arra kértek, hogy vállalkozzam az esperesi teendők végzésére, mely állásra szeretettel és bizalommal megválasztani készen állanak. Lelkem, szivem legnagyobb mélyén keresem a szót, hogy e nekem szánt kitüntetésért hálás köszönetet mondhassak. Ez a bizalom lankadó életem legszebb koronája. Ezzel arra hivva el, hogy én legyek legnagyobb egyházkörünk első munkása, vészes tengeren hánykodó csólnakunk evezője. Első eset életemben, hogy a szeretet hivó szavának engedelmeskedni nem merek. Lelkem készségének ellentmond testi erőtelenségem. Operált szemem gyengesége miatt — ha más gyengeségeimet elhallgatom is — nem tudnám teljesiteni az esperesi teendőket ugy, hogy azon az én lelkem megnyugodhatnék. *Már pedig most legény kell a gátra!* Vészes viharban léket kapott egyházunk hajója. Az elsülyedéstől meg kell menteni. Fásult közöny ül a lelkeken. A jéghegyeket is föl kell melegiteni! Ma Dávid Ferencekre, Szilveszterekre van szüksége egyházkörünknek, kik szivvel, lélekkel papok, kik vonzanak, mint a delej és világositanak mint a nap. Egyházam iránti mélységes szeretettel kérem azokat, kik nekem egy egyházkör legszebb kitüntetését szánták: bocsássanak meg, hogy óhajtásuknak engedelmeskedni nem merek. Ha én gyengeségem tudatában erőmet felülmuló munkára vállalkoznám, megszégyenülhetnének jóakaróim és én sem tudnék megállani lelkiismeretem előtt. Midőn hálás köszönetemet kifejezem jóakaróim iránt, vagyok leköteleztett szolgájuk *Deák Miklós* unitárius lelkész. Székelyszentmihály, 1923. november 7.

Népünkért, a mi kedves és értékes székely testvéreinkért 33 éve gondolkozunk és dolgozunk az *Unitárius Közlöny* lapjain. Tudjuk, hogy sok ezeren szivesen olvasták. Arról is értesültünk, hogy jó barátjoknak nézték ezt a kis lapot. Azt meg sok levélből be tudnók bizonyitani, hogy a harctéren milyen boldog órákat szereztünk vele a lövészárokban sinylődő katonáknak. De azt meg nem tudjuk megérteni, hogy mégis miért nem kivánja látni némelyik faluban csak egy székely atyánkfia is. Mert azt csak nem akarják elhitetni velünk, hogy 20 forintot sajnálnának egy egész évi olvasmányért.

Egyházi mozgalmainkról szivesen közlünk tudósitást, mert a mozgás *élet,* ahol az élet szünetel, ott a haldoklás, majd meg a halál kopogtat be az ajtón. Tényeket és terveket kérünk.

A vallásos oktatás mindenütt a mi kezünkben van. Tőlünk függ a jövendő kepefizetők hite és áldozókészsége.

Az egyházközségek történelmét mindennap irni kell, mert a mult a jelen napjaiból tömörül össze. Ami ma történik, az holnap már a multé lesz. Amit ma végez a pap vagy a hive egyházában, az biztositja a holnapot. Jó dolog, ha a pap még a kisebb eseményeket is naplószerüleg följegyzi. Ennek az alapján az év elmultával könnyü megirni a visszatekintő jelentést. A püspöki vizsgálószék mindenütt elrendelte, ahol megjelent. Remélhető, hogy minden lelkész készíti a naplójegyzeteket már csak azért is, hogy önmagát ellenőrizze és igazolja.

A szegények és az özvegyek jó példát mutattak a püspöki vizsgálati uton. Napszámos emberek, özvegy asszonyok odaállottak az Urasztala mellé, ahol jegyezték a szeretetből megajánlott segélyösszegeket. A jegyzőkönyv szerint a kereszturi körben 37 özvegyasszony és csaknem mindenik egyházközség harangozója meghozta az áldozatot. Jézus mondását idézzük: Bizony mondom néktek, hogy bőséges leszen az ő jutalmuk a mennyekben, mert mindenki a maga jutalmát veszi el.

Szives kérelem. Tisztelettel kérem mindazokat, akik megkapták „A kereszténység helye a világ vallásai között“ c. fordításomat, sziveskedjenek az árukat a füzeteknek hozzám beküldeni. Dr. Kiss Elek.

A keresztény vallások szövetsége megalakult Bukarestben október 25-én. Az értekezleten jelen volt dr. Boros György főjegyző aa, akit az intéző bizottság alelnökévé választottak. Az értekezlet előkészitője dr. Romsay angol megbizott titkár volt.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába a f. évi junius 20-tól október 18-ig előfizetői dijat fizettek: Pálffy István Marosludas, Idős Benczédi Sámuel Bencéd, Fekete Dénes, Német Albert Székelyudvarhely, Toperczer Elekné Felsőbánya 1923-ra, Buzogány Elek Székelyderzs félévre; Vas Elekné, Gálffy Józsefné, Blotár Jánosné, Gáspár Ferencné, Bálint Eszter, Ifj. Vas Józsefné, Gáspár Ida, Vas Andrásné, Jakabfi Mózesné, Simon Balázsné, Gáspár Tamásné, Demeter Józsefné, Özv. Vas Ferencné, Gálffy Ferencné, Katona Ferencné Firtosmartonos, Biró Mihályné Betfalva, Darkó Zsuzsika Székelykeresztur, Szász Ferencné Dicsőszentmárton, Kovács Dénes Szászrégen, Felcserné Gyöngyössy Ibolya Vargyas, Dr. Erdődy Endre Mócs, Geréb Zsigmond Fiátfalva, László György Budacul Sasesc, Csupor András Borév, Inczefi Lajos, Bálint Endre Szászrégen, Kilyén Zsigmond, Balog István, Mihály Sándor, Kúti Sándor Ikland (félévre); Pap Lajos Bencéd, Máté Sándor Szentháromság, Pataki Józsefné, Német Kata Miska Alsójára, Borbély Gyula Szászrégen, Benczédi Sándorné Firtosmartonos, Idős Kisgyörgy Áron Nagyajta, Komáromi Márton, Gálfi Máté, Hosszu Zsigmond Mészkő; Harminc előfizető Kolozs; Vaska Dezső Kolozsvár; Várady Domokos, Szabó Ferenc, Simon István, Ferenczy Sándor, Veress Károly Alsójára; Derzsi Kálmán Érmihályfalva, Lukácsi Zsigmond Tordátfalva; Gönczi Sán-

dor, Löfi Béla, Szász Sándor, Dr. Szatmáry Miklós Szind; Székely Miklósné Torda; Borbély András Torockó; Dr. Gálffy Miklós, Özv. Blási Józsefné, Deák János Kolozsvár 1923-ra. Alapitói dijban fizettek: Kahlfürst Imre és Fekete Pál Kolozsvár, Botár Ferenc Borév 100—100 leut. Kvár, 1923. okt. 18-án. Gálfi Lőrinc pénztárnok.

Hivatalos közlemények.

LVI. Szám: 1682—1923. eln. *Körirat esperes, lelkész és tanitó afiaihoz.* Értesitem lelkész és tanitó afiait, hogy Kolozsvár székhellyel megalakult a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége, melynek célja az Erdélyben és Bánságban levő hitelszövetkezetek egységesitése, megszervezése, egységes vezetése, a hitelszövetkezetek hiteligényeinek és áruszükségleteinek kiegészitése, közös beszerzések megszervezése és elősegitése. Felhivom lelkész és tanitó afiainak figyelmét a szövetkezet támogatására és olyan községben, ahol hitelszövetkezet nincsen, szövetkezet alapitására. Kolozsvárt, 1923. okt. 30. *Ferencz József s. k.* unitárius püspök.

LVII. Szám: 1564—1923. *Körirat esperes és lelkész afiaihoz.* Mih eztartás végett közlöm, hogy a pénzügyminiszterium 105.009 sz. alatt a vallásügyi miniszteriumot arról értesitette, hogy a papoknak különböző papi szolgálmányaik utáni jövedelme alkalmi (esetleges) jövedelem számba menvén, az adótörvény 48. §-a szerint adóköteles. Kolozsvárt, 1923. okt. 31. *Ferenc József* unitárius püspök.

LVIII. Szám: Ad. 1435—1923. eln. *Körirat esperes és lelkész afiaihoz.* Ürmösi József lelkész afia az V-ik elemi osztály részére engedélyezett „Unitárius Egyház Története“ cimü müvét, melyből már csak 40 drb. van készletben, ujabb kiadásra az egyháznak felajánlotta. A Nevelésügyi Bizottság véleménye alapján felhivom hitoktató lelkész afiait annak folyó november hó 30-ig leendő jelentésére, hogy kinek-kinek mennyi a könyvből az évi szükséglete és minő tapasztalatokat szereztek tanitás közben a könyv használhatóságáról? Értesitem egyuttal a 129—1923. számra hivatkozással lelkész afiait, hogy Ürmösi József: Ószövetségi és Benczédi Pál: Ujszövetségi bibliai történetek cimü tankönyvei megjelentek és az egyház pénztári hivatalnál példányonként 12 Leuért kaphatók. Kolozsvárt, 1922. október 31-én. *Ferencz József,* unitárius püspök.

LIX. Emlékeztető az október hónapban kibocsátott körrendeletekről, melyek az Unitárius Közlönyben nem jelentek meg: 1617—1923. körirat esperes afiaihoz és iskolaszékekhez a közoktatásügyi miniszter 100,088. sz. rendelete tárgyában. Jelentések nem küldendők. 1618—1923. körlevél esperes és lelkész afiaihoz a parochiális földek adója tárgyában. Jelentések nem küldendők.

Hirdetés. Telmann Béla uridivat termében **papi palástok** mérsékelt áron készülnek, mely célra a szabályszerü anyag állandó raktáron van. **Brassó, Lópiac 1. szám.**

Nyomatott „Korvin“-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz.